روزنامه صبح
سیاسی، اجتماعی، اقتصادی
توسعه ایرانی

صاحب امتیاز: موسسه اطلاع‌رسانی و خبرگزاری ایلنا
مدیر مسئول: مسعود حیدری
زیر نظر شورای سردبیری
مدیر بازرگانی و روابط عمومی: مرتضی بلوکی

چاپ: کار و کارگر ۶۶۸۱۷۳۱۷
نشانی تحریریه: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه نرسیده به روانمهر، پلاک ۱۳۲
تلفن تحریریه: ۶۶۹۵۶۶۰۰(۰۲۱)
نشانی سایت: toseeirani.ir
اینستاگرام: @tosee.irani
ایمیل: toseeirani@gmail.com

به‌مناسبت تولد علی رفیعی - ۲

مردی که سیاسی نبود؛ اما...

احسان زیورعالم

علی رفیعی مشغول تحصیل است که برای مجموعه‌ای تلویزیونی به نام «آخرین فرد قبیله موهاک» وارد قرارداد می‌شود. قرار است بازیگر نقش اول اورکت ارتشی و کافه‌نشین و اهل همه جور ادای روشنفکری هم بودم. من با همین لباس دانشجویی جوانانه و با یک ساک به لندن رفتم؛ غافل از اینکه در فرودگاه لندن کلی خبرنگار و عکاس منتظرم هستند.»

قرار است علی رفیعی در مقام بازیگر با قراردادی هفت‌ساله عضوی از کمپانی فوکس قرن بیستم شود. کلاس‌های رنگارنگ برای تبدیل شدن به بازیگر آرمانی، شمشیر و اسب و رقص و حتی آداب معاشرت. او مهیا می‌شود تا هنرپیشه‌ای هالیوودی شود. همه چیز طبق برنامه پیش می‌رود. از پوشیدن لباس تا سوار شدن در ماشین.

در همین اثنا پیتر بروک به علی رفیعی زنگ می‌زند. پشت تلفن پیشنهادی داده می‌شود. بروک می‌خواهد سوپراستار احتمالی هالیوود در آینده، دستیار او در «اورگاست» باشد. جشن هنر شیراز قرار است میزبان رویدادی مهم باشد. رفیعی بر سر دوراهی است. از سویی قرارداد با شرکت آمریکایی را امضا کرده و از سوی دیگر، مشمئز شده از فضای شکل گرفته به دور خود است. طرفدار شورش دانشجویان، طغیان می‌کند. با مدیر مسئولش درگیر می‌شود و راهی باشگاه بیتل‌ها می‌شود. به او می‌گویند که «برای ما مثل یک اسب مسابقه اسب‌دوانی هستی و روی تو پول گذاشته و ریسک کرده‌ایم؛ اگر بردی که هیچ و اگر باختی دست کم باید تا ته مسابقه بدوی.»

چند ماهی می‌ماند؛ ولی به تشبیه اسب‌وار اعتراض می‌کند. ساکش را می‌بندد و جین به پا و اورکت برتن راهی ایستگاه ویکتوریا می‌شود. چند ساعت بعد در پاریس است. رفیعی چشم‌انتظار شکایت است؛ پس به تحصیلش ادامه می‌دهد. حالش با آشنایی برنار دورت بهتر می‌شود. از دانشگاه میشیگان دعوت به تحصیل می‌شود. خاطرات سخت لندن گویی در حال پاک شدن است.

سال ۱۹۷۰، قرار است علی رفیعی با پیتر بروک همکاری کند. بار دیگر تلفن زنگ می‌خورد و بروک شکوایه گویانه به او می‌گوید «پسر! این حرف‌ها چیست که زده‌ای و گر نمی‌فهمی که قرار است به ایران بیایی.» همه چیز به مصاحبه با ساندی تایمز بازمی‌گردد. می‌گوید «مقاله بدجوری بوی قرمه‌سبزی می‌داد.» علیه فقدان آزادی در ایران حرف زده بود. با این حال راهی تهران می‌شود. از هواپیما پیاده می‌شود. از در ورودی فرودگاه وارد می‌شود؛ اما به اختیار خود از فرودگاه خارج نمی‌شود. علی رفیعی در همان فرودگاه دستگیر می‌شود. سه روز بعد بروک می‌آید و آزاد می‌شود. در سفر به شیراز، قطبی، مدیر تلویزیون ملی و عامل برگزاری جشن هنر شیراز اجازه اقامت به رفیعی در هتل‌های مربوطه را نمی‌دهد.

رفیعی یک شب را به تنهایی سر می‌کند و فردا عازم محل اقامت بروک می‌شود. اسطوره تئاتر انگلستان، آب پرتقال به دست، باب نصیحت رفیعی جوان را می‌گشاید. انذار می‌دهد از رفتارها و گفتارهای سیاسیش و تباه شدن هنرش در این ورطه. رفیعی خشمگین می‌شود و «با پشت دست به لیوان آب پرتقالش زدم و آن را پاشیدم و فریاد زدم که من فکر می‌کردم تو آدم مبارزی هستی و نه اینکه مرا دعوت به اپورتونیسم بکنی.»

عازم تهران می‌شود. قصد پاریس می‌کند. وقت بازگشت است و گویی جای او اینجا نیست. با پدر و مادرش خداحافظی می‌کند. از در ورودی فرودگاه وارد می‌شود؛ اما پایش به خروجی نمی‌رسد. یک بار دیگر نیروهای امنیتی و یک بار دیگر دستگیری. هفت ماه بازداشت در سلطنت‌آباد. خبر دستگیری رفیعی به فرانسه می‌رسد. دورت، استاد راهنمایش در سوربون دست به کار می‌شود. رفیعی از زندان خلاص می‌شود. وقت پایان یک مأموریت می‌رسد.

رفیعی در ۱۹۷۴ مدرک دکترایش را می‌گیرد. آماده رفتن به میشیگان است. با این حال با تضمین هوشنگ نهاوندی در سال ۱۳۵۳ عازم ایران می‌شود. عامل بازگشت دلبستگی به خانواده است. کاری به کارش ندارند. استادیار دانشگاه تهران می‌شود. تا یکسال و نیم حکمش را صادر نمی‌کنند؛ ولی تدریس را آغاز کرده. کار هم روی صحنه نمی‌برد. پس به سراغ دانشجویان می‌رود. خودش نام این گروه را به زبان می‌آورد: رضا کیانیان، تانیا جوهری، شهلا میربختیار، جمشید ملک‌پور. اسمشان می‌شود «دانشجویان شر دانشکده». گروهی معترض به همه چیز. می‌گوید «در اصل مرا مثل طعمه‌ای فرستادند تا بلعیده شوم. غافل از اینکه بچه‌های کلاس پرونده مرا در کنفدراسیون دانشجویان ایرانی در پاریس دارند و از من استقبال هم می‌کنند. تدریس پا می‌گیرد و رابطه من و بچه‌ها بسیار هم گرم می‌شود. همین رابطه باعث می‌شود که در سال دوم با همین بچه‌ها نمایش آنتیگون را به صحنه ببرم.»

حالا رفیعی به یک تثبیت دست یافته و وقت محکم کردن پایه‌های هنری است. می‌گوید متن «خاطرات و کابوس‌ها...» قرار است اولین تجربه نمایشنامه‌نویسیش به زبان فارسی باشد. علت نگارش از دید خودش چنین است. «نمی‌خواستم دنبال نمایشنامه‌ای تاریخی بروم. به‌هیچ وجه نمی‌خواستم به رغم اندیشه‌های سیاسی و اجتماعیم در متون واقعی تاریخی کندوکاو کنم. دیدگاه تاریخ برایم مهم نبود. من هیچ‌وقت سیاسی نبودم. همیشه آرمانگرا و آزادی‌خواه بودم. در کنفدراسیون هم هیچ‌وقت تعلق به دسته‌بندی‌های حزبی و گروهی نداشتم. می‌خواستم کاری بنویسم که سیاسی نباشد؛ اما در لایه‌های زیرینش آنچه را که فکر می‌کردم جریان داشته باشد.»

دنیا کوچک‌تر از حد ممکن است. همان قطبی که عامل حذف رفیعی از اورگاست بروک می‌شود تماس می‌گیرد. به دنبال وقت ملاقاتی است. رفیعی در تدارک اجرای «خاطرات و کابوس‌ها...» در تالار مولوی است. به تماس قطبی توجه نمی‌کند؛ اما اصرار ادامه دارد. قرار ملاقات را می‌پذیرد و با همان جین و اورکت عازم دفتر قطبی می‌شود. قطبی از او می‌خواهد گذشته را کالبدشکافی نکند؛ در عوض مدیریت تئاتر شهر را بپذیرد. «تالار تئاتر شهر یک Salle Vagram است. در زبان فرانسه یعنی تالاری که در آن شعبده‌بازی، آکروبات، آتراکسیون و از این قبیل اجرا می‌شود. به‌طور خلاصه یعنی گاراژ. تئاتر شهر یک گاراژ است و می‌خواهم شما آن را به یک تئاتر ملی بدل کنید.» قطبی پیشنهاد بزرگی در برابر رفیعی چهل ساله می‌گذارد. حالا وقت هجرت است از مولوی به تئاتر شهر.

متن ناقص است و نیاز به یک انگیزه. سعید سلطان‌پور می‌شود آن انگیزه. متن را می‌خواند به رفیعی می‌گوید «شما فرمالیست هستید.» بحث بالا می‌گیرد. سلطان‌پور طرفدار اصل قرار گرفتن محتواست. رفیعی مخالف است. می‌گوید «خود همین بحث مرا به نوشتن کامل متن جری‌تر کرد.»

پرده نقره‌ای

آخرین خبرها از فیلم فجر زیر سایه کرونا

سی‌ونهمین دوره جشنواره فیلم فجر پس از بازبینی قطعی ۵۹ فیلم، بدون مراسم افتتاحیه و در صورت صدور مجوز، با اکران مردمی در تهران و برخی استان‌ها برگزار خواهد شد. به گزارش ایسنا، کمتر از دو هفته تا شروع جشنواره فیلم فجر باقی مانده و هفت داور این رویداد مدتی است مشغول تماشا و داوری فیلم‌هایی هستند که حائز شرایط حضور در جشنواره شده بودند. پس از آنکه ۱۱۰ فیلم برای شرکت در جشنواره ثبت‌نام کردند، دبیرخانه آثار رسیده را با قوانین جشنواره تطبیق داد و نام ۶۲ فیلم را به عنوان آثاری که امکان حضور در جشنواره و داوری داشتند معرفی کرد. براین اساس طبق آخرین پیگیری‌ها، نام ۵۹ فیلم به عنوان متقاضی شرکت در جشنواره نهایی شده و سه فیلم گویا به دلیل آماده نشدن در فرصت باقی‌مانده انصراف داده‌اند. البته هنوز قطعی نیست که تمام این ۵۹ فیلم به داوری برسند، چون ابتدا باید مجوز آن‌ها در شورای پروانه نمایش صادر شود و بعد هر فیلمی که مجوز گرفت در اختیار هیات داوران قرار می‌گیرد. از میان ۶۲ فیلمی که ابتدا معرفی شدند، بیش از دو سوم آن‌ها پروانه نمایش نداشتند و به همین دلیل هیات داوران ابتدا مشغول تماشای فیلم‌هایی شدند که پروانه نمایش داشتند. در روزهای گذشته اعضای شورای پروانه نمایش نیز فشرده‌تر به تماشای فیلم‌های بدون مجوز پرداخته و تاکنون ۲۱ فیلم بازبینی شده که به برخی از آن‌ها اصلاحیه‌هایی وارد شده اما همه مجوز گرفته‌اند. این دوره از جشنواره فیلم فجر بدون مراسم افتتاحیه برگزار می‌شود و جوایز بخش مواد تبلیغاتی شامل عکس، پوستر، تیزر و آنونس همانند سال قبل در اختتامیه اهدا می‌شود؛ اختتامیه‌ای که فعلا پیش بینی شده به صورت حضوری و محدود برگزار شود و برنامه‌ریزی‌ها بر این مبنا است که این مراسم به صورت آنلاین نیز پخش شود. یکی از بخش‌های جشنواره فجر در دوره‌های مختلف برپایی آن در استان‌ها بوده که امسال هنوز وضعیت این بخش مشخص نیست. علاوه بر این‌ها امسال احتمالا مراسم بزرگداشت به روال هر سال در جشنواره فیلم فجر برگزار نخواهد شد، چون شرایط برای برگزاری مراسم نیست ولی نکوداشتی برای درگذشتگان سینمای ایران در سال ۹۹ تدارک دیده می‌شود، بویژه آنکه سینمای ایران در سالی که به ماه‌های پایانی آن نزدیک می‌شویم به اندازه چند سال چهره‌های برجسته خود را مثل خسرو سینایی، کامبوزیا پرتوی، پرویز پورحسینی، سیامک سایقی و محمدعلی کشاورز از دست داد.

تجسمی

هنرمندان ایرانی در آرت‌فر لندن ۲۰۲۱

آرت‌فر لندن با شرکت ۵۰ گالری از سرتاسر جهان به صورت مجازی اول بهمن افتتاح می‌شود. به گزارش هنرآنلاین، آرت‌فر لندن امسال به شکل فیزیکی در بیزینس دیزاین سنتر، برگزار نمی‌شود اما این رویداد همچنان فرصت کشف و دیدن آثار هنری برجسته مدرن و معاصر را فراهم کرده است. این بار گالری‌های مهم هنر مدرن و معاصر در قالبی دیجیتال، آثار خود را ارائه خواهند داد. این رویداد میزبان بیش از ۵۰ گالری از سراسر جهان است و گالری باوان از ایران نیز آثار هنرمندان ایرانی را در کنار آثار تعدادی دیگر از هنرمندان عرضه خواهد کرد. گالری‌ها در این رویداد آثار خود را در قالبی دیجیتال ارائه می‌دهند و در اتاق‌های نمایش آنلاین هر گالری ۲۰ اثر و یژه را از هنرمندان خود به نمایش می‌گذارد. همچنین برای بازدیدکنندگان این امکان فراهم شده که آثار منتخب گالری‌ها با تفسیرهای صوتی و نوشتاری که توسط خود گالری‌ها نقل می‌شوند، در دسترس قرار بگیرد. این نمایشگاه از ۲۰ تا ۳۱ ژانویه (۱ تا ۱۲ بهمن) به صورت آنلاین در معرض دید عموم قرار دارد.

کتاب

صبح دیروز و با حضور وزیر ارشاد؛

نخستین نمایشگاه مجازی کتاب تهران افتتاح شد

نخستین نمایشگاه مجازی کتاب تهران صبح دیروز ۳۰ دی‌ماه با حضور سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، افتتاح شد. این رویداد از تاریخ یکم تا ششم بهمن ماه امسال بر بستر وب به آدرس tehranbookfair.ir و book.icfi.ir برگزار می‌شود. به گزارش ایسنا، در ابتدای آیین گشایش نمایشگاه، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به تأثیر کرونا بر صنعت نشر جهان و ایران و برگزاری نمایشگاه مجازی به همین دلیل، گفت: در نمایشگاه مجازی کتاب شاهد جریان سالم‌تر اقتصادی خواهیم بود و تخلفاتی نظیر فروش کتاب ناشران دیگر در غرفه یک ناشر اتفاق نمی‌افتد زیرا در فضای مجازی به‌دلیل قدرت کنترل یا بازدارندگی که به‌خاطر مسائل فنی وجود دارد، نمی‌توان چنین تخلفاتی را انجام داد.

سیدعباس صالحی، با بیان اینکه برگزاری نمایشگاه کتاب تهران به صورت مجازی منجر به عدالت فرهنگی و کاهش هزینه‌ها می‌شود، افزود: یک ناشر شهرستانی وقتی می‌خواست برای نمایشگاه فیزیکی به تهران بیاید، باید سختی‌ها و مسائل زیادی را پشت سر می‌گذاشت اما حالا این گونه نیست. بنابراین هزینه‌های بالادستی کاهش پیدا کرده است و شاهد فضای سالم‌تری در زمینه فرهنگ و اقتصاد خواهیم بود. او در ادامه خواستار همراهی اهالی رسانه برای اطلاع‌رسانی نمایشگاه شد و تصریح کرد: نمایشگاه مجازی باید به عنوان یک وظیفه ملی در ارتقای فرهنگ مکتوب کشور؛ توسط رسانه‌ها اطلاع‌رسانی شود.

حضور ۱۰۳۲ ناشر داخلی و ۱۸۰ ناشر خارجی در نمایشگاه

مدیرعامل خانه کتاب و ادبیات ایران و رئیس نخستین نمایشگاه مجازی کتاب تهران، نیز در ادامه این مراسم، گزارشی درباره نخستین دوره نمایشگاه مجازی کتاب تهران ارائه کرد و گفت: در نخستین دوره نمایشگاه مجازی کتاب تهران ۱۰۳۲ ناشر داخلی و ۱۸۰ ناشر خارجی شرکت کرده‌اند. بالغ بر ۱۰۰ هزار عنوان کتاب در بخش کتاب‌های داخلی نمایش داده می‌شود و با توجه به ساختار پویای این نمایشگاه، قابلیت افزایش عناوین کتاب‌ها تا ۳۵۰ هزار عنوان وجود دارد. ایوب دهقانکار، افزود: ۲۰ هزار عنوان کتاب در بخش ناشران خارجی شامل کتاب‌های لاتین و عربی قابل مشاهده است. او تصریح کرد: ترافیک اینترنت در نخستین نمایشگاه مجازی کتاب تهران ۵۰ درصدی است تا بار ترافیکی را برای مردم کاهش دهد.

ضوابط خرید از نمایشگاه مجازی کتاب تهران

موسسه خانه کتاب و ادبیات ایران با صدور اطلاعیه‌ای، شرایط و ضوابط خرید کتاب در نخستین نمایشگاه مجازی کتاب تهران را به شرح زیر اعلام کرد:

۱. در این نمایشگاه، کتاب‌های منتشر شده از سال ۱۳۹۲ تاکنون از سوی ناشران شرکت‌کننده در نمایشگاه عرضه شده است.

۲. سفارش و خرید کتاب به صورت ۲۴ ساعته در ایام نمایشگاه قابل انجام است.

۳. افزودن کتاب به سبد خرید صرفا به معنی رزرو موقت کتاب است و تا زمانی که مبلغ سفارش پرداخت نشود، فرایند خرید تکمیل نخواهد شد.

۴. ضروری است در هنگام خرید به مشخصات کتاب اعم از عنوان، ناشر، سال نشر، قیمت و ... دقت کنید چرا که پس از پرداخت و تکمیل فرآیند خرید، امکان تغییر یا لغو سفارش وجود ندارد.

۵. پیامک‌های مربوط به این نمایشگاه تنها از طریق شماره ۳۰۰۰۴۱۴۱ و به صورت یک طرفه و بدون قابلیت دریافت پیام ارسال می‌شود.

۶. خریدار موظف به درج نشانی پستی دقیق است و مسئولیت هرگونه خطا در نشانی بر عهدهٔ خریدار است.

۷. تغییر نشانی پس از تکمیل فرآیند خرید و پرداخت وجه، امکان‌پذیر نیست.

۸. داخل هر بسته ارسالی از سوی ناشر، یک فاکتور شامل کتاب‌های خریداری موجود در آن بسته قرار دارد.

۹. در صورت ارسال کتاب توسط ناشر از طریق شرکت پست کد رهگیری به شماره تماس خریدار پیامک خواهد شد.

۱۰. در صورت ارسال کتاب توسط ناشر از طرق دیگر غیر از شرکت پست، شماره تلفن متصدی ارسال در پنل خریدار قابل مشاهده است.

علاقه‌مندان می‌توانند برای اطلاع بیشتر با شماره ۹۱۰۰۹۸۹۸-۰۲۱ تماس بگیرند.

برگزارکنندگان: کنسرت با نصف ظرفیت سالن و تنها یک سانس نفعی ندارد

کنسرت‌های موسیقی از سر گرفته می‌شود

روز گذشته، دفتر موسیقی وزارت ارشاد اعلام کرد: «کنسرت‌های موسیقی با رعایت سقف مصوب ستاد ملی کرونا و رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی از سر گرفته می‌شود». روابط عمومی دفتر موسیقی وزارت ارشاد، به دنبال اعلام وضعیت زرد در تهران و از سرگیری فعالیت‌های گروه سه، جلساتی با حضور شرکت‌های برگزارکننده کنسرت و سالن‌های برگزاری کنسرت برگزار کرد و شرایط از سرگیری کنسرت‌های موسیقی بررسی شد.

به عقیده شرکت‌های تهیه‌کننده و کنسرت‌گذار، برگزاری کنسرت با ظرفیت ۳۰ تا ۵۰ درصد ظرفیت سالن و یک سانس در روز توجیه اقتصادی ندارد و تنها با هدف به جریان افتادن دوباره چرخ اقتصاد هنر مجبور به انجام آن هستند. در این جلسات شرکت‌های کنسرت‌گذار بیان کردند هزینه‌های اجاره و خدمات فنی سالن‌ها و هزینه تبلیغات شهری و مجازی که مردم را ترغیب به استقبال از اجرا کند، عملاً سودی برای برگزارکننده باقی نمی‌گذارد و باید برای کسب حداقل سود، بیش از یک سانس کنسرت در روز آن هم با ظرفیت بالغ بر ۵۰ درصد اجرا شود. در این جلسات، نمایندگان سالن‌های برگزاری کنسرت در تهران آمادگی خود را برای ارائه تخفیف‌های لازم در اجاره و نرخ خدمات فنی اعلام کردند تا بدین وسیله شرکت‌ها رغبت بیشتری برای برگزاری کنسرت داشته باشند.

همچنین مقرر شد کلیه پروتکل‌های بهداشتی رعایت و بر حسن انجام آنها نظارت لازم صورت گیرد. در زمینه قیمت بلیت‌ها نیز مقرر شد در این مقطع زمانی با هدف تشویق مردم به بهره‌مندی از برنامه‌ها، قیمت بلیت کنسرت‌ها افزایش پیدا نکند.